

גוט שבת GutSábész

21. évfolyam 39. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 20:19 • ד' סיון תשע"ט • 2019. 6. 7. • פרשת במדבר • Az ünnep kimenetele hétfőn: 21:42

Kedvezően fogadta a Sorsok Háza új koncepcióját a Nemzetközi Holokauszt Emlékezési Szövetség

A Sorsok Háza új vezető testülete kedden ismertette a kiállítás új koncepcióját az IHRA (International Holocaust Remembrance Alliance – Nemzetközi Holokauszt Emlékezési Szövetség) küldöttei előtt Luxemburgban. Az 1998-ban alapított nemzetközi szervezet kormányokat és szakértőket egyesít a holokauszt-oktatás, -kutatás és az emlékezetkultúra fejlesztése céljából.

A prezentáción az IHRA küldöttei megismerkedhettek az új vezető testület tagjaival, különös tekintettel a széles körű reputációval bíró nemzetközi szakértőkre, mint a két évtizeden keresztül a jeruzsálemi Jad Vasem történelmi igazgatójaként tevékenykedő *Yitzhak Mais*, *Esther Farbstein* izraeli holokauszt-történész, illetve *David Marwell*

történész, a New-York-i Zsidó Örökség Múzeumának volt igazgatója. A szakértők felvázolták a készülő kiállítás irányvonalait, céljait és mindazokat a témákat, amelyeket fel kíván dolgozni. A beszámolóból kiderült, hogy a projekt új koncepcióját a Sorsok Háza új vezető testülete állította össze, és a tervek továbbalakításának néhány héttel ezelőtt a magyar kormány is zöld utat adott.

Az új elképzelés szerint a magyar holokauszt egyedi, mégis sokoldalú történetét és az ebből levonható örök és általános érvényű tapasztalatokat kívánja bemutatni úgy, hogy kiemelt figyelmet fordít majd azokra a specifikusan magyar körülményekre is, melyek mind társadalmi, mind jogszabályi érte-

lemben lehetővé tették a magyarországi zsidók üldöztetését. Mindemellert az anyag a zsidók hősi ellenállására, és az üldözött honfitársaikat önfeláldozóan megmenteni igyekvő magyarok példaértékű történeteire is összpontosítani fog.

„A múzeum tartalma a történelmi igazságot visszhangozza oly módon, hogy mind a magyar társadalom, mind a zsidó közösség szívébe hatoljon. Tisztában vagyunk a korábbi kritikákkal. Fontos volt számunkra, hogy fokozott figyelmet fordítsunk valamennyi megjegyzésre, ami elhangzott, mert amikor a holokauszt emlékezetéről van szó, nem lehet helye külön utas vagy szektariánus megfontolásoknak” – hangsúlyozta *Köves Slomó*.

Prezentáció Luxemburgban

Nyári táborok
Chábád nyári tábor kicsiknek
2019. július 1-19.,
minden nap 8-16 óráig;
3,5-7 éves korig
a Bét Menáchem iskola épületében
Kirándulások, medencézés,
kézműves foglalkozások
Szép, rendezett udvar, kóser
étkezés **Díj: 80.000 Ft 3 hétre**

Chábád nyári tábor
2019. július 1-12.,
minden nap 9:00-15:00 között
Fiúknak: 7-10 éves korig
Lányoknak: 7-11 éves korig
a Bét Menáchem iskola épületében
Kézműves foglalkozás, kirándulások, versenyek, medencézés, játékok A foglalkozások héberül lesznek!
Díj: 40.000 Ft
Beiratkozás Rozinál
06703791250
vagy e-mailben a
tabor@zsido.com címen.

Badacsonytomaji nyári tábor
2019. július 17-26.
A világ legjobb nyári tábora.
Badacsonytomaj,
MAZSÖK üdülő
Díj: 65.000 Ft
További információk és beiratkozás: **alefkids1@gmail.com**
+36 30 545 1864
www.alefkids.hu

Sun & fun – Jewish Daycare
2019. augusztus 5-30.
Nyári angol napközi.
Óbudai zsinagóga
(III., Lajos utca 163.)
Teljes hónap: 140.000 Ft,
egy tetszőleges hét: 50.000 Ft.
További információk és beiratkozás: **alefkids1@gmail.com**
+36 30 545 1864
www.alefkids.hu

Hetiszakas

A törzsfőnökök szerepe

Szakaszunk – *Bámidbár* (4Mózes 1:1–4:20.) – nyitja meg Mózes negyedik könyvét. Ismételt népszámlálás után – melynek eredménye csodálatos módon egyezik az előzővel, amelyet egy évvel azelőtt ejtettek meg – Mózes zászlóaljakra szervezi

a népet. Négy zászlóalj, mind-egyikben 3-3 törzs jön létre, s készek a nagy útra, hogy elfoglalják az Ígéret Földjét. A szakaszban található még a leviták munkarendje a Szentélyszolgálatban és a törzsfőnökök szerepe.

Zsidó híradó

Az igazság két oldala: A Kasztner-ügy

Kasztner Rezső ellentmondások történetéről tartottak vitát a Milton Friedman Egyetem Magyar Zsidó Történelmi Intézete szervezésében.

A rendezvényen közel száz érdeklődő vett részt a La Vida DUNA Rendezvényházban, Budapesten. Kasztner Rezső újságíró történetéről Veszprémy László Bernát, az intézet munkatársa, Gellért Ádám, jogász-történész, a Clio Intézet társ-ügyvezetője és Olosz Levente, az Esterházy Károly Egyetem doktorandusz hallgatója beszélgetett.

A Kolozsváron született Kasztner Rezső ügyvéd, baloldali cionista újságíró 1944 nyarán egy Adolf Eichmann megbízottjával kötött alku keretében 1684 zsidó megmentését szervezte meg, akiket Svájcba menekítettek („A Kasztner-vonat”). A háború után Izraelbe kivándorolt Kasztnert 1955-ben a bíróság bűnösnek mondta ki a náci-

Kasztner Rezső

kal való együttműködésben. 1957. március 3-án egy aktivista Tel-Avivban rálőtt, és néhány nap után behalt sérüléseibe. 1958-ban az izraeli legfelsőbb bíróság posztumusz minden vádpontban felmentette őt, kivéve egyet, mely szerint a háború után a holokauszt egyes náci felelősei érdekében vallott Nürnbergben.

A bő egyórás diskurzus során a résztvevők nemcsak Kasztner Rezső életútját tekintették át, hanem a történetet terhelő ellentmondásokat, az izraeli tárgyalás részleteit is és kitértek arra, hogy napjainkban milyen tevékenységének a történelmi megítélése.

Bölcsesség a pusztaságból

Hetiszakasunk neve Bámidbár, mely azt jelenti: a sivatagban, pusztaságban. Érdekes, hogy ezt a hetiszakaszt minden évben közvetlen Sávuoat, azaz a Tóradás ünnepe előtt olvassák fel a zsinagógákban. Vajon mi ennek az oka, milyen kapcsolat van a Tóra eheti szakasza és Sávuoat ünnepe között?

A Bölcsek tanítják, hogy az, hogy Istentől megkaptuk a Tórát, önmagában még nem elég, ugyanis az még csak az Örökkévaló oldaláról történő aktív részvételről árulkodik. Ahhoz azonban, hogy az valóban a miénk legyen, nekünk tevékenyen el is kell fogadnunk az isteni ajándékot.

A Tórát tanuló ember úgy kell tekintsen magára, mint egy kietlen üres sivatagra, ami Isteni közreműködés nélkül semmit sem lenne képes teremni. A Tóra valódi megértésének, átvételének minimum feltétele ugyanis az isteni bölcsességgel szemben tanúsított alázat.

Egy másik elv azt mondja ki, hogy a gazdátalan pusztaságra bárki jogot formálhat, ennek értelmében pedig egy embernek vagy embercsoportnak sincs monopóliuma a Tórára.

Azt minden egyes zsidó megkapta, kivétel nélkül.

És bár jól lehet, a Tórára fentiek értelmében a pusztasághoz hasonlóan mindenki jogot formálhat, megkapni csak az fogja, aki először saját egóját képes legyűrni. Nekünk kell ugyanis közelebb kerülnünk a Tórához, és nem a Tórát közelíteni saját életünkhez.

Fenti attitűdöt megvalósítva azonban könnyen lehet, hogy a Tóra embere, csak úgy, mint a pusztaság, életét magányosnak és izoláltnak fogja érezni. Megeshet, hogy az általunk sokra tartott értékeknek és hitnek a hangoztatásával, csak egy valamit fedezhetünk majd fel újra és újra: azt, hogy mennyire egyedül vagyunk velük. De nem számít. Az Istenhez és a Tórájához való hűségünk nem kevesebbet jelent, mint értük, nekik élni, mindig, minden körülmények között.

Szolgáljon hetiszakasunk neve és a belőle nyert számtalan tanítás is arra, hogy Sávuoat ünnepe már az általuk hordozott eszmeiségtől telten köszönthesük.

Kovács Jichak rabbinövendék cikke Yossi Goldman rabbi írása nyomán

Imaidők a következő hétre (június 8-14.):

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5.)

Szombat: 8.45 Hetiszakas-tanulás; 9.15 Reggeli ima, majd *Kidus*;
19.30 Délutáni szombati majd ünnepi ima

Az ünnepi imarendet lásd a mellékletben

Kedd-péntek: 8.00 Reggeli ima

Kedd-csütörtök: 20.30 Délutáni-esti ima (a Keren Orban)

Péntek: 18.30 **A názir misztikus értelme**

(Szabó György Menáchem előadása);

19.30 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Óbudai Zsinagóga

(III., Lajos utca 163.)

Szombat: 9.15 Hetiszakas a kabbala tükrében
10.00 Reggeli ima, majd *Kidus*

Kedd-péntek (munkanapokon):
6.30 Reggeli ima

Péntek: 19.00 Tanulás

19.30 *Kábálát Sábát*,

majd *Kidus*

Budavári Zsinagóga

(I., Táncsics M. u. 26.)

Szombat:
9.30 Reggeli tanulás (zsidó misztika)

10.00 Reggeli ima, majd *Kidus*

Péntek: 18.30 Tanulás;

Faith Áser rabbi előadása;

19.30 Szombatfogadás, *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

A Rebbe házasságközvetítői jutaléka

Ahogy elértem a házassági kort, azonnal nekikezdtem a párkeresésnek. Bár lubavicsi családban nőttem fel és a közösség vallásos lányiskolaiban tanultam, később egyetemre is beiratkoztam, ezért nem voltam biztos abban, hogy a Chábád jesivában tanuló fiatalemberekből kellene házastársat választanom. Természetesen olyan férjre vágytam, aki behatóan ismeri a Tórát, de szerettem volna, hogy széles világi műveltséggel rendelkezzen.

A nagymamám gyakran jegyezte meg tréfálkozva: „Mit akarsz? Egy rabbit, egy orvost és egy ügyvédet egybegyúrva? Olyan ember még nem született”.

Találkoztam néhány ígéretesnek tűnő fiatalemberrel, de sohasem voltam biztos abban, hogy valóban megtaláltam volna az igazit. A dolog nagyon nyomasztott, ezért személyes megbeszélésre mentem a Rebbéhez. Ő így reagált a panaszaimra: „Kérem, ne felejtsem el meghívni az esküvőjére!”. Ebből megértettem, hogy hamarosan megházasodom.

Egy nap a bátyám, aki a központi lubavicsi jesivában tanult, azzal jött haza, hogy új diák érkezett hozzájuk Angliából, aki mind a vallási, mind a világi tudományokban igen jártas, és érdemes lenne találkoznom vele. Én beleegyeztem, az apám pedig felvette a kapcsolatot a fiú rabbijával, Mendel Futerfas-szal. A rabbi közölte, hogy a tanítványa még nem foglalkozik a nősüléssel és egyelőre teljes egészében a tóratanulásnak szenteli magát. Ráadásul már sok család érdeklődött felőle, szinte sorban áll-

nak. Apám erre viccesen megjegyezte: „Nos, akkor mi is beállunk a sorba”.

Egy évvel később az egyik barátnőm felhívott, és közölte, hogy talált egy jó partit a számomra, egy Binyomin Cohen nevű jesivatanulót. Emlékeztem rá, hogy a bátyám is őt ajánlotta korábban, így szívesen találkoztam vele.

A harmadik randevúnkon Binyomin már szerette volna

szélni. „A Rebbe tudni akarja, hogy mi a helyzet a párválasztással” – mondta. Azt feleltem, hogy Binyomin Cohennal találkozgatok, de még nem jutottam döntésre. Kihasnáltam az alkalmat és a Rebbe tanácsát kértem az ügyben.

Hodakov rabbi másnap visszahívott: „Beszéltem a Rebbével a dologról. Azt mondta, hogy folytassa a találkozót”.

Így is tettem. Egy idő múl-

Rebbéhez, ő rám mosolygott és így szólt: „Azt hiszem, jár nekem a házasságközvetítői díj”. Miután átadtam a meghívót, azt mondta: „A részvétel lényege a szellemi jelenlét”. Ebből megértettem, hogy személyesen nem jön el az esküvőre, de lélekben velünk lesz.

Az esküvő napján kiállítottam egy 180 dollárról szóló csekket a Rebbének, ami abban az időben egy havi fizetésnyi összeg volt. Valóban járt neki a házasságközvetítői díj, hiszen személyesen kísérté figyelemmel a történéseket. Hallottam, hogy szegény menyasszonyok megsegítésére ajánlotta fel az összeget.

Teltek-múltak az évek, és eljött a nap, amikor a legidősebb fiunkból vőlegény lett. Az esküvőt 1994. támu z hó 3-ra tűztük ki. Sajnos éppen ez volt az a nap, amikor a Rebbe elhunyt. Nem tudtuk, hogy mitévők legyünk. Tartsuk meg az esküvőt a hatalmas gyász ellenére is, vagy halasszuk későbbre? Yehuda Kalman Marlow rabbi tanácsát kértük, aki azt mondta, hogy a temetés után ülünk le gyászolni fél órát, majd tartsuk meg az esküvőt, de élőzene nélkül.

Az esküvőt követő egyhetes ünnepség során a férjem felidézte, amit a Rebbe mondott 25 évvel ezelőtt, a mi esküvőnk előtt: „A részvétel lényege a szellemi jelenlét”. Ez a mondat sokak számára megválaszolta az akkoriban mindenkit foglalkoztató kérdést: „Mi lesz a lubavicsi mozgalommal a Rebbe nélkül?”

A Rebbe már nincs velünk fizikailag, ám szellemileg továbbra is érezzük a jelenlétét és az áldását.

Riva Cohen

Az esküvő, amin a Rebbe lélekben volt jelen.

Riva Cohen és férje 1974 óta vezeti a melbourne-i Chábád központot. Az interjú 2016 júliusában készült.

megkérni a kezem, nekem azonban több időre volt szükségem. Egy nap elég későn értem haza, és azt hittem, hogy már senkit sem találok ébren. Ehhez képest az egész család a konyhasztal körül ült és engem várt. „Mi történik itt?” – kérdeztem. „A Rebbe mindhárom titkára felhívott minket és mindannyian veled akartak beszélni. Csínáltál valamit?” Mondtam, hogy fogalmam sincs, hogy miről lehet szó, de másnap reggel visszahívom őket. A szüleim azonban azt mondták, hogy rögtön hívnom kell őket, nem számít, hogy hány óra van, mert ez volt a titkárok kérése. Így tettem, és Hodakov rabbival tudtam is be-

va újra telefonált Hodakov rabbi. „A Rebbe azt üzeni, hogy véleménye szerint ez a házassági ajánlat megfelel az ön elvárásainak”.

Nem sokkal később, purim után, bejelentettük az eljegyzésünket. Abban az időben szokás volt, hogy a menyasszonyt és a vőlegényt személyes beszélgetésen fogadja a Rebbe az esküvő előtt, és megáldja őket. Általában az volt a szokás, hogy az esküvői meghívót a Rebbe titkáranak adták át az emberek, de én azt mondtam a vőlegényemnek, hogy nem követem az etikettet, mert a Rebbe személyesen kért meg, hogy hívjam meg az esküvőre. Amikor beléptem a

Kóser konyha

Jeruzsálemi kugli

Párve

A Jeruzsálem-nap, vagy Jeruzsálem újraegyesítésének napja hivatalosan elismert nemzeti ünnep, melyről ma már az ország számos pontján megemlékeznek. Idén június 1-jére esett, ennek emlékére egy igazi jeruzsálemi különlegességet kínálunk.

1 zacskó (350 g) metélttészta;
½ pohár olaj; 1 pohár cukor;
6 tojás; só és bors, ízlés szerint

A tésztát kifőzzük, majd leszűrjük. Az olajat, a vizet és a cukrot lábosba töltjük, és alacsony lángon addig főzzük, amíg a cukor megolvad és megbarnul (karamellizálódik). Ez mintegy 15-20 percet vesz igénybe. A karamellizált cukrot a kifőzött tésztára öntjük, és alaposan összekeverjük. A tojásokat egyenként feltörjük, és ellenőrizzük, nincs-e bennük vérpötty. Egy tálban felverjük a tojásokat, sóval és borssal ízesítjük, hogy a kugli jellegzetesen borsos ízt kapjon, majd a keveréket a tésztára öntjük és ismét alaposan megkeverjük. Sütőpapírral bélelt sütőformában, 180 fokra előmelegített sütőben egy óráig sütjük. Kockákra vagy háromszögekre vágva tálaljuk.

Pedagógusnap a Bét Menáchemben

Rendkívüli értekezletre hívták össze kedden a Bét Menáchem iskola tanári karát, azonban valójában nem a fenntartó várta az összegyűlt pedagógusokat az iskola étkezőjében, hanem ünnepelőbe öltözött diákjaik. Ugyanis különleges ünnepség-

gel készültek a gyerekek és szülei pedagógusnap alkalmából: versekkel és virággal köszöntötték a meglepett tanárokat, hogy megköszönjék kiemelkedő munkájukat. Reméljük, a kedves meglepetésből hagyomány lesz az iskolában!

Kérdezd a rabbit!

Ne hagyd nyitva a könyved!

A Tóraadás ünnepe kapcsán szeretnék egy témát felvetni, ami szó szerint a zsinagógában hever előttünk. Nem ritka ugyanis, hogy az emberek az ima után kísétnék a zsinagógából, elmennek kidusra vagy haza, de az imakönyvüket nem csukják be, hanem ott hagyják heverni kinyitva a padon. Ez – túl azon, hogy árt a könyvnek, nem helyénvaló, tiszteletlenség.

Az Atyák bölcs tanításában (4:22.) az áll, hogy „aki a Tórát tiszteli, az maga is tiszteltet méltó, aki pedig a Tórát megveti, azt embertársaik is megvetik”. A Tóra tisztelete azonban nemcsak magának a Tóra-tekercsnek a tiszteletét jelenti, ami a Tóra legszentebb formája (*Sulchán áruch* JD 282:1.), hanem a nyomtatott változatát is – ahogy erről nemrég írtunk a *Gut sábesz* hasábjain is (21. évfolyam 35. szám). Ehhez kapcsolódik az az előírás, amit a *Sulchán aruch* kommentárjai idéznek (*SáCH* uo. 277:1.) – miszerint nem szabad távozásakor nyitva hagyni könyvet, mivel úgy tünne, mintha csak meguntta és otthagyta volna. Márpedig ez tiszteletlenség egy szent könyvvel szemben, akkor is, ha nem

a Biblia szövege van belenyomtatva.

A kabbala szerint (idézi a *SáCH* uo.), ha valaki nyitva hagy egy szent könyvet, annak az a következménye, hogy gyorsabban elfelejti, amit tanult belőle.

Írva van, hogy nem kell feltétlenül becsukni a könyvet, elég, ha valamit ráteszünk, jelezve, hogy fontos számunkra a könyv, nem feledkeztünk meg róla (*Szalmát Chájim* responsum JD 163. fejezet a 2007-es kiadásban). Ez lehet akár egy kicsi tárgy is, a pápai jesivában például egy tanárom gyufáskatulyát használt erre a célra. Egy másik lehetőség, egy kendővel letakarni a nyitott könyvet, ha elhagyják a szobát – ennek a megoldásnak az az előnye, hogy egyszerre több nyitott könyvet is be lehet „csukni” vele (*Jád Sául*, JD 277. fejezet).

Elfogadott vélemény, hogy ha az ember csak egy rövid időre megy ki a szobából, pl. a mellékhelyiségbe, vagy ha a zsinagógán belül maradt, de felhívták a Tórához, az nem számít távozásnak, és ennyi időre nyitva lehet hagyni a könyvet, amiből tanult vagy imádkozott, annál is inkább, mert idővesztés lenne, ha akár

három-négy könyvet kellene újra kinyitni (*Áruch hásulchán* uo. 277:2.). Vannak, akik szigorúbban veszik ezt (lásd *Hászéfer böhálachá* 10. fejezet 34. lábjegyzet), de nem terjedt el ez a vélemény, úgy láttam ezt mesteremnél, a pápai rabbinál és máshol is.

Az előző lubavicsi rebbe azt tanította, hogy kifejezetten annak kell becsuknia a könyvet, aki használta (*Torát Menáchem* 39. kötet 192–193. oldal). Természetesen, ha mégis úgy adódik, hogy az illető már elment, akkor becsukhatjuk a mások által használt könyveket – bár tény, hogy vannak, akik inkább egy-két mondatot olvasnak ilyenkor, ami által a könyv használói lesznek, és csak eztán csukják be...

A fentiek alapján érthető az is, miért van az, hogy a Tóraolvasásnál, amikor felhívjuk a következő embert, a tekercsot csak összecukjuk (*SÁ OC* 139:5. RóMÁ), hiszen a felhívással és áldásmondással csak pár másodpercnyi időre szakítjuk meg a felolvasást. Amikor viszont már *Mi sebérách* áldást is mondunk, ami hosszabb időt vesz igénybe, akkor a Tórát letakarjuk a ruhájával (*Misná brurá* uo. 21.).

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Golubovics Martina,
Dénes Anna, Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

EMIH
EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG